

**НА ТОБІ,
НЕБОЖЕ,
ЩО МЕНІ
НЕГОЖЕ...**

**БИТВА
ЗА КРИМ:
ВЕЛИКЕ
ПОЛЮВАННЯ**

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА

№ 5
03.02.2017

www.svitlytsia.in.ua

ГЕРОЇ УКРАЇНИ

423
особи отримали звання Героя України

За життя нагороджено
274
особи

Посмертно нагороджено
149
осіб

За статтю:
Чоловіки **390**
Жінки **33**

Живі та померлі герої:
Живі **215**
Померлі **208**

Нагороджені президентами:	Орден «Золота Зірка» (за здійснення визначного героїчного вчинку)	рр.	Орден Держави (за визначні трудові досягнення)
	0	1998	1
	4	1999	15
	0	2000	9
	2	2001	18
	1	2002	24
	1	2003	15
	2	2004	39
	2	2005	15
	9	2006	16
	1	2007	24
	0	2008	18
	0	2009	27
	4	2010	7
	1	2011	10
	0	2012	10
	0	2013	11
	110	2014	0
	21	2015	0
	6	2016	0
Всього	164		259

Нагороджені президентом: Леонід Кучма, Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Петро Порошенко

ШАНОВНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Минулого року під час нашої передплатної кампанії силами активістів була оформлена передплата для державних службовців, дипломатичних установ, народних депутатів та громадських організацій. Тож хочемо повідомити всім, хто тримає «Кримську світлицю» в руках вперше, що робота нашого часопису спрямована, насамперед, на актуалізацію в інформаційному полі теми Криму як природної складової України, формування інформаційної бази для українського державотворення в Криму, висвітлення зв'язків Україна – Крим через культурні, соціальні, історичні, спортивні та інші паралелі. Читайте та передплачуйте газету «Кримська світлиця», зробіть свій внесок у деокупацію Криму!

ІРЖАВЕ ЗОЛОТО КРИМСЬКИХ ЗІРОК

Справжні моральні якості людини проявляються в екстремальних умовах. Підтвердженням цього є героїзм наших воїнів у війні на сході України. Захищаючи територіальну цілісність нашої держави, майже 3 700 українських воїнів віддали за неї свої життя, серед них і ті, яких вшановано найвищою державною нагородою «Герой України».

ПЕТРО ЛАН

Наскільки моральним є перебування загиблих воїнів у одному списку з тими, хто зрадив український народ та

Українську державу? Такі думки сьогодні виникають у тих, хто має змогу проглянути майже півтисячний список вшанованих цим високим званням. Досить сумнівним, якщо не аморальним є й те, що в цьому списку досі перебувають кримські «Герої»-зрадники.

Ми не піддаємо сумніву нагороди багатьох громадсько-політичних діячів – політв'язнів комуністичного режиму, які заклали перші цеглини у підвалини незалежності України. Українським народом і державою вони пошановані першими і сповна заслужено. Не викликає жодних заперечень і нагородження цією відзнакою багатьох славетних діячів української культури, науки та знаних господарників. Ко-

жен із них зробив вагомий внесок у розбудову Української держави. Але рясна присутність у цьому переліку чиновницько-олігархічної братії компрометує й ганьбить високе звання «Герой України» і є принизливим для справжніх Героїв, особливо для тих, хто віддав для нашої держави найдорожче – власне життя.

Загальна ситуація, яка склалася з «Героями», і не лише кримськими, свідчить, що у нагородному державному відомстві не все гаразд. А серед нагороджених найвищими державними нагородами є чимало випадкових людей.

Серед кримської «чудової сімки» «Героїв» є люди, які першими підтримали російську окупацію Криму і привселюдно

закликали кримчан іти на незаконний референдум. Деякі з «Героїв» і зараз тримаються поближче до владного кримського корита. То хіба можуть вони й надалі носити це найвище в Україні звання? Чому досі, через три роки після анексії півострова, не відбулися зміни в українській нагородній системі? Цю проблему вже не раз порушували авторитетні медіа, однак досі не спостерігається реальних дій у її вирішенні.

У той час, як ми вшановуємо і проводжаємо в останню путь на Майдані справжніх Героїв України, інші «Герої», одержуючи від окупантів збільшені завдяки найвищій українській нагороді пенсії, спокійно і затишно живуть на зрадженій ними ж землі.

«ОПТИМІЗАЦІЯ» КРИМСЬКОЇ МЕДИЦИНИ: «ХАЙ МАТЕРІ НАРОДЖУЮТЬ ЗДОРОВИХ ДІТЕЙ»

Нещодавно на сполох забило севастиопольське інтернет-видання «Примечания»: в Євпаторії перед загрозою зникнення опинився Центр охорони здоров'я, який безкоштовно лікував дорослих і дітей зі складними офтальмологічними захворюваннями, починаючи з 1989 року. Відтоді й дотепер його очолює кандидат медичних наук, головний офтальмолог Євпаторії Яків Гальперт.

СЕРГІЙ КОНАШЕВИЧ

Центр охорони зору як такий був ліквідований у 2015 році. Натомість на базі євпаторійської міської лікарні було створено міжрайонний офтальмологічний центр, який в умовах фінансування загального медичного страхування (ЗМС) у «російському» Криму виявився «збитковим». У листопаді 2016 р. центрові не було продовжено угоду оренди приміщення у 400 кв. м, відтак його планується перевести до примі-

КРИМСЬКІ РЕАЛІЇ

щення дорослої поліклініки, втричі меншого за теперішнє, де лікарі зможуть приймати і лікувати тільки дорослих. Виявилося, що приміщення, в якому центр розташовувався всі 28 років свого існування, «не відповідає санітарним вимогам і нормам для медичних установ».

«Я радів, коли Росія прийшла до нас із системою правильних профілактичних оглядів, з правильними диспансерними оглядами на

першому рівні надання допомоги. Проте чомусь у РФ перед дітьми, що потребують лікування, зачинилися двері», – заявив лікар Гальперт, який у 2014 році, будучи депутатом міської ради від Партії регіонів, радо привітав анексію Криму і з часом долучився до партії «Патриоты России».

Відтак у батьків хворих дітей з'явився привід для тривоги: «Прийом дітей здійснюватиметься лише

двічі на тиждень, по дві години на день у кожен з прийомних днів. Можливо, ще буде платний прийом у приватній оптиці, але там сама консультація обійдеться від 1100 до 1500 рублів [приблизно від 500 до 675 грн. – авт.]. До того ж більше не надається лікування у дитячому садку «Розочка», який існує при центрі: він може розділити долю спеціалізованих дитсадків, які в Росії закриваються повсюди. Та й дитя-

Головний офтальмолог Євпаторії Яків Гальперт

ча офтальмологія, за словами Якова Гальперта, не може залишатись у системі ЗМС, яка намагатиметься зекономити на лікуванні у 3-4 рази. При цьому замість омріяної Росії лікар наводить за приклад досвід Європи, де він бував у складі офіційних делегацій.

Сам центр за часів поширення на Крим українського суверенітету продовжував існувати за підтримки міської влади – навіть у найскладніші часи. При цьому на апаратне лікування до Євпаторії приїздили пацієнти з тієї-таки Росії, маючи нагоду пройти курс лікування шість разів замість одного-двох за московськими нормативами. Тепер же керівництво євпаторійської лікарні навіть не уклало угоду з райо-

нами на надання офтальмологічної допомоги, натомість встановивши відповідні стосунки з Сімферополем. Відтак маленьким пацієнтам у рамках «оптимізації» заради лікування доведеться долати відстань у 70-120 кілометрів. Та й самої спеціальності «дитяча офтальмологія» у Росії, виявляється, більше нема.

«Виходить, що унікальна система лікування і реабілітації, що була створена в Євпаторії за радянських часів і пережила жахливі роки українського безгрошів'я, померла вже у Росії. Міжрайонний консультативний центр виявився нікому не потрібним – ані місцевим медичним посадовцям, ані функціонерам від ЗМС, ані владі», – констатують оглядачі севастиопольського видання.

Сам же Яків Гальперт з лікарні звільнився, не витримавши розвалу свого дітища. Йдучи, він сказав колегам: «Скажіть матерям, щоб народжували здорових дітей, тому що їм допомога навряд чи буде надана. Або скажіть їхнім татусям, щоб заробляли більше грошей, аби їхні діти отримали бодай якусь допомогу».

ОСЬ І НОВА «КОНСТИТУЦІЯ»?!

Крим, який ми повернемо, в який ми повернемося, вже не буде таким, яким був до 2014-го. Як буде налагоджуватися нове спільне життя? Яка форма представницької влади буде в Криму, якою адміністративно-територіальною одиницею стане повернутий Крим в Україні? Чи відновлюватиметься «стара» АРК? Нині існує багато думок та поглядів на майбутній устрій життя в українському Криму, серед яких презентований 1 лютого БФ «Майдан закордонних справ» проект під назвою «Конституція Кримськотатарської автономної республіки України».

ПРОЕКТ

ОЛЕКСАНДР ЯРОШЕВСЬКИЙ

Презентацію вів п. Богдан Яременко, представляв розробку п. Юрій Смілянський. В обговоренні взяли участь представники кримськотатарського політикуму, фахівці, громадські активісти, журналісти. Було багато запитань як щодо концептуальних положень проекту, так і до розробників в окремих частинах документа. Були виступи, доповіді, озвучення побоювань та нових викликів, більшість

часу, як на мій погляд, було витрачено на обговорення механізмів формування презентованих цією «Конституцією» вищих органів влади пропонованої автономії. Були виступи, що далеко відходили від предмета зустрічі, але не настільки, щоб заперечити головне: правомірність проекту, його новаторського підходу. Зроблено сміливий крок у проблемному напрямку.

Хочеться сподіватись, що ініціатива БФ «Майдан закордонних справ» стане поштовхом для пошуку конструктивних напрямів у деокупації Криму.

ЖИТТЯ

РОЗПЛАТА
ЗА ЧЕСНІСТЬ

Ворогів толеруємо, а от друзів готові заморити голодом. Це про російську родину Дячкових, яка майже три роки перебуває у Західній Україні (зараз проживає у Львові), аде досі не може отримати статус біженців. Олексій Дячков до кінця свого перебування в Росії залишався послідовним борцем з місцевою мафією. Було некомфортно, але якось витримував.

СЕРГІЙ ЛАЩЕНКО

Справжнім злочинцем «проти Росії» став його виступ на мітингу в Рубцовську, присвяченому анексії Криму. Ось що про це розповідає сам опозиціонер: «Я тоді проїздив через площу і побачив великий натовп людей. Зупинився і пішов подивитися, чому натовп так біснується? Виявилось, що це мешканці Рубцовська палко підтримують захоплення Криму. На трибуну пройшов легко, мене впізнали і думали, що я буду також щось говорити в дусі: «крымнаш»... Наївні дурники.

Я сказав те, що думав: Крим український, і нам нема чого там робити. Реакція присутніх була жорсткою – мене відразу стягнули зі сцени. Почали бити під супровід голосів: «Враг! Предатель! Агент госдепа!». На щастя, їх було багато, і вони заважали одне одному. І все ж, моє обличчя було в синцях і подряпинах та й руки були сильно травмовані, адже я закривався ними від ударів... Потім мені посадили мене в «Уазик» і одразу повезли у відділок... Проте того ж дня Олексія випустили. А 21 березня йому зателефонував знайомий зі слідчого комітету і сказав, що їм дали наказ заарештувати Олексія. Після цього зателефонував ще один приятель, який працює в правоохоронних органах, і також порекомендував терміново їхати. Так Дячкови опинилися в Україні. Три роки виживання у важких умовах... Позицію Державної міграційної служби України Дячков ніяк не може зрозуміти.

Поневіряння по судах, держустановах, інших організаціях просто зморили сім'ю, якій конче необхідна допомога. Ось один із постів на його сторінці: «Нам срочно нужна помощь всех, кто есть у меня в друзьях.

Нам нужно разослать кейс про нашу ситуацию и нашу семью по всем посольствам и организациям за границей (которые помогают беженцам), в средства массовой информации. Время играет против нас. Все нервы и резервы здоровья уже потрачены, нам элементарно угрожает голодная смерть... Я, конечно, могу и дальше кушать раз в сутки понемногу (главное, чтобы дети поели, и Наташа – ей грудью кормить) и продолжать худеть... Но, по-моему, даже мой организм такого режима не выдержит. Вес 57 кг при росте 181см – это уж слишком...»

Я контактував з багатьма росіянами, які співчують Україні. Є багато таких, що воювали за нашу з вами свободу. Проте навіть на їхньому тлі родина Дячкових виглядає більш проукраїнською. Діти вже вільно розмовляють українською; старший Ілля навіть зауваження робить переселенцям з Криму (у Львові і таких чимало), якщо ті у розмові з ним переходять на російську. Старші Дячкові теж намагаються її вчити, просять, щоб діти з ними спілкувалися українською. Дячкових знають, і їм довіряють волонтери. Поважають за чесність, за послідовність і витримку. Проте схоже, що у нашої держави позиція інша...

Якщо хтось може допомогти цій родині, – не будьте байдужими. Контактні дані для зв'язку з Дячковими можна отримати в редакції нашої газети.

ПОЗА КІНО

3 2 лютого помандрував великим екраном українського кінопрокату фільм «Рідні» (автентична назва цієї документальної стрічки – «Родные»), його зняв відомий московський режисер Віталій Манський про свою рідню, що мешкає в Україні. Перед цим була світова прем'єра в Карлових Варах (Чехія), далі синхронні покази в Москві, Петербурзі та Єкатеринбурзі (Росія), згодом у Ризі (Латвія), де російський кінодокументаліст наразі мешкає, потім – в Одесі. І Україна, за твердженням автора фільму в одному з інтерв'ю, висунула стрічку на «Оскар».

СТЕПАН ЧУЖИНСЬКИЙ

Отже, не буду оцінювати це кіно, бо Україна вже оцінила. Але маю власні враження від показу, що відбувся 27 січня: стрічку було продемонстровано в столичному кінотеатрі «Жовтень». Ніби суто зовнішній збіг, але, як підкреслив потім режисер, у Москві показ відбувався в кінотеатрі «Октябрь».

Мабуть, саме ця спорідненість більше, ніж реальні родинні зв'язки, і утримує наші держави разом тим гордієвим сухим вузлом, який хтось хоче розв'язати, хтось – затягнути, і не завжди зрозуміло, хто і що робить насправді.

У фільмі українські родичі московського (чи вже ризького?) режисера довірливо, по-домашньому, розказують одне одному й автору про ті самі речі, про які й ми з вами, читачу, розмовляли в той час. А той час – це з травня 2014-го до травня 2015-го. Ті ж думки, ті ж настрої, майже ті самі слова. Не знаю, на-

Режисер
В. Манський

скільки це цікаво в Європі, в Україні ми це вже пройшли.

Є моменти, що привертають увагу, можливо, вони навіть не для пострадянського кіноглядача – для того, хто реалій 5-ї графі геть не знав. Є дуже виразний момент, як кухня з анексованого Криму кричить через скайп на свою львівську кухню і не чує, що та їй спокійно говорить те ж саме. Є гімн РФ, що виразно лунає в сюжеті про Новий рік у Севастополі. А українського нема... Є важливі моменти, які в стрічку не ввійшли, але там, як здалося мені, – головне.

Далі було невеличке обговорення, а наступного дня воно мало продовжитися, після ретроспективи решти стрічок кінодокументаліста, у форматі круглого столу під відчайдушною назвою «Як нам тепер з цим усім жити».

Однак після перегляду, принаймні в мене, залишилось якесь незрозуміле відчуття чи то недомовки, чи то замовчування, чи то непорозуміння. Щоправда, багато що прояснили діалоги з «поза кіно». Виявляється, українському глядачеві запропоновано скорочену версію фільму. Бо прокат вважає, що український кіноглядач стільки не висидить. Режисер широ вибачився за це. Мабуть, у тих вирваних 20 хвилинах і залишилися тепер недоступні для українців кадри, що пояснили б суть задуму. Поза кіно залишилося найцікавіше – от тільки жаль, що український кіноглядач про це вже не дізнається.

Кадр з фільму «Рідні»

КІНО

НА ТОБІ, НЕБОЖЕ, ЩО МЕНІ НЕГОЖЕ...

(Стан сільськогосподарської галузі напередодні передачі Кримської області Україні)¹

За радянської доби, коли мова заходила про статистику, говорили, що існує велика брехня і статистика. Дійсно, радянська статистика завжди була частиною комуністичної ідеології. Вона пильно контролювалася самим Політбюро та енкаведистсько-кадебістськими опричниками. Адже факти тотального нищення статистичних працівників, які подавали незручні для кремлівських пождів дані, досить поширене явище. Тому й існували в країні кілька форм статистичної звітності – одна для широких «народних мас» та закордону, а інша – не прифарбована, справжня – для Політбюро та КДБ.

ПЕТРО ВОЛЬВАЧ,
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН НТШ,
ЧЛЕН НСПУ,
ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ
НАУКИ І ТЕХНІКИ
АР КРИМ, КРИМЧАНИН
ІЗ 60-РІЧНИМ СТАЖЕМ

Тож покладатись на добросовісність офіційних радянських статистичних даних про стан економіки у країні та у будь-якій союзній республіці не доводиться. Більшої довіри викликають поточні дані про економічні негаразди, які без ідеологічної косметики потрапляли до місцевої преси. Їхне вивчення переконливо доводить, що впродовж першого повоєнного десятиліття економіка Криму перебувала у досить занедбаному стані і просувалась до справжньої економічної та гуманітарної катастрофи. Саме ці причини й змусили тодішнє кремлівське керівництво, перш за все, голову Ради Міністрів СРСР Георгія Маленкова та Першого секретаря ЦК КПРС Микиту

Перший секретар ЦК КПРС, голова Ради Міністрів СРСР Микита Сергійович Хрущов в українському Криму. Ялта, серпень 1963 року, пансіонат «Шахтарські зорі»

Хрущова ще наприкінці 1953 року вдатися до шулерського вчинку – нав'язати занедбаний РРФСР і сплюндрований війною Крим Україні, яка мала відроджувати та рятувати півострів від російського бездарного господарювання. Цю хитромудру акцію кремлівські ідеологи завуальовали під братерську благодійність «великого руського народу» перед святкуванням 300-ліття «Переяславської ради» та «добровольного воссоединения с Великой Россией».

Приховані від стороннього ока перемовини з керівництвом УРСР кремлівські керівники розпочали невдовзі після вересневого пленуму ЦК КПРС 1953 року, присвяченого сільському господарству – одній з найбільш занедбаних галузей економіки Радянського Союзу. Саме на цьому пленумі ЦК і визріла ідея нав'язати Кримську область РРФСР Україні.

Зазначену версію підтверджує головний редактор провідної союзної газети «Известия», зять Микити Хрущова Олексій Аджубей. Він супроводжував Першого секретаря ЦК КПРС у його втаємниченій інспекторській поїздки до степового Криму пізньою осінню 1953 року. Відшукати якусь інформацію про цю подію у тогочасній кримській пресі нам не вдалося. Безу-

мовно, до цієї короткотермівової експедиції степовим Кримом Микиту Хрущова спонукав катастрофічний стан сільського господарства на півострові та неспроможність кримського партійного керівництва відновити економіку у Криму, в Ялті. Після вельми складного для нього вересневого пленуму ЦК КПРС Микита Хрущов вирішив особисто ознайомитися з життям переселенців у степовому Криму.

Вони засипали центральні органи та газети лавиною скарг. Спогади Олексія Аджубея дозволяють зрозуміти мотивацію досить несподіваного рішення кремлівського керівництва про передачу Кримської області Україні. Вони настільки цінні, що їх потрібно частіше нагадувати тим, хто вперто бездоказово не втомлюється стверджувати те, що Микита Хрущов, як партійний функціонер, який тривалий час працював в Україні, через свою прихильність до неї «подарував» у 1954 році Крим українцям. Ця примітивна провокативна нісенітниця і московська фальсифікація не витримує жодної критики і не аргументується жодним документом.

Отже, Олексій Аджубей свідчить у своїх спогадах: «Тут, на плато, все ще дихало страшною війною. Вздовж доріг розбиті танки і артилерій-

ські гармати і скрізь, до горизонту, сірі кам'яні обеліски, споруджені військовими будівельниками в пам'ять про своїх полеглих товаришів. І земля теж висохла і заросла жорсткою щетиною бур'янів. Пустували селища, татарські аули, їхні господарі, відіслані злою волею Сталіна в далекі холодні краї, втратили всяку надію на повернення...

Хрущов не поспішав до Сімферополя, хоча господарі наполегливо пропонували перепочити з дороги. Він звертав з тракту, на випаленій траві розстиляли брезент, перекушували практично на ходу, ніби все ще йшла війна. Більше всього Микиту Сергійовича вразили й розстроїли натовпи переселенців, котрі хтось чиним прочули про його поїздку.

ПІСЛЯ ЦІЄЇ ДОСИТЬ НЕПРИЄМНОЇ ПОЇЗДКИ ПО СТЕПОВОМУ КРИМУ ПЕРШИЙ СЕКРЕТАР ЦК КПРС МИКИТА ХРУЩОВ ТА ГОЛОВА РАДИ МІНІСТРІВ СРСР ГЕОРГІЙ МАЛЕНКОВ, ЯКИЙ ТАКОЖ ВІДПОЧИВАВ У КРИМУ, НАЧЕБТО ПОЛЕТІЛИ ДО КИСВА. РОЗПОВІДАЮТЬ, ЩО ВОНИ БУКВАЛЬНО НА КОЛІНАХ БЛАГАЛИ ТОДІШНЬОГО ПЕРШОГО СЕКРЕТАРЯ ЦК КПУ ОЛЕКСІЯ КИРИЧЕНКА ТА ГОЛОВУ РАДИ МІНІСТРІВ УРСР НИКИФОРА КОЛЬЧЕНКА РЯТУВАТИ КРИМСЬКУ ОБЛАСТЬ ВІД НЕМИНУЧОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ГУМАНІТАРНОЇ КАТАСТРОФИ

ЗАКОН О передаче Крымской области из состава РСФСР в состав Украинской ССР

Верховный Совет Союза Советских Социалистических Республик постановляет:

1. Утвердить Указ Президиума Верховного Совета СССР от 19 февраля 1954 года о передаче Крымской области из состава Российской Советской Федеративной Социалистической Республики в состав Украинской Советской Социалистической Республики.
2. Внести соответствующие изменения в статьи 22 и 23 Конституции СССР.

Председатель Президиума Верховного
Совета СССР К. ВОРОШИЛОВ.
Секретарь Президиума Верховного
Совета СССР Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль. 26 апреля 1954 г.

53

«Клопи заїли». «Чого ж їхали?» – запитував Хрущов, – і натовп видихав: «Обманули» (там само. – С. 21).

Після цієї досить неприємної поїздки по степовому Криму Перший секретар ЦК КПРС Микита Хрущов та Голова Ради Міністрів СРСР Георгій Маленков, який також відпочивав у Криму, начебто полетіли до Києва. Розповідають, що вони буквально на колінах благали тодішнього першого секретаря ЦК КПУ Олексія Кириченка та голову Ради Міністрів УРСР Никифора Кольченка рятувати Кримську область від неминучої економічної та гуманітарної катастрофи.

Безумовно, рішення про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР приймалося не одноосібно, а було колективною думкою всього вищого політичного і державного керівництва тодішнього СРСР. Воно визріло невдовзі після повернення з України перших осіб партії і держави до Москви.

Вже наприкінці 1953 року розпочалася активна підготовча робота. Про це свідчить довідка про стан сільського господарства у Кримській області, підготовлена для першого секретаря ЦК КПУ Олексія Кириченка від 4 січня 1954 року. Вона мала ознайомити партійного керівника республіки зі станом сільського господарства Кримської області напередодні передачі її Україні. Зазначимо, що довідка укладена досить фахово і нам видається, що наведені у ній статистичні дані про стан сільського господарства у Кримській області напередодні передачі її Україні викликають довіру.

Цінним є те, що для порівняння показників з довоєнним періодом у ній наводяться дані за 1940 рік. Тож є можливість простежити динаміку статистичних показників за увесь післявоєнний період.

ДАЛІ БУДЕ...

¹ За статистичними даними Збірника документів та матеріалів «Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940-2015)», Київ, ТОВ «Видавництво «Кліо», 2016, С. 146-166.

На початку травня 1942 року на Кримському фронті вели бої з одного боку сімнадцять радянських дивізій, а з протилежного – п'ять німецьких та дві румунські. І навіть з таким співвідношенням сил німецьке командування планує наступальну операцію «Траппенягд» («Полювання на дрохв»). Саме планує, проводить підготовку, а не просить більше «людської маси». Назву для наступальної операції з метою знищення так званого Кримського фронту й витіснення радянських сил за Керченську протоку вибрали влучно. Дрохви в нашій країні водяться, головним чином, у двох місцях: на Херсонщині та на сході Криму – на Керченському півострові.

ВАЛЕРІЙ ВЕРХОВСЬКИЙ,
ХАНС БАУТЕНБАХ

7 травня німецькі пікірувальники почали бомбити місця розташування радянських штабів. Підсумком нехтування засобами протиповітряної оборони стало те, що була паралізована система керування військами. Командувач 51-ї армії генерал Львов загинув.

8 травня 30-й німецький корпус, після потужного артобстрілу по радянських позиціях, перейшов у наступ і прорвав оборону Кримського фронту, того ж дня німці для підтримки наступу сухопутних сил підготували два десанти. Рано-вранці 9 травня батальйон німецької піхоти, реквізувавши рибальські баркаси, нишком проплив у тил Червоної армії, своєю появою викликавши паніку ворога, а трохи пізніше цього ж дня батальйон під орудою полковника Гроддека висадився парашутним десантом на Кіммерійському валу, заблокувавши єдину автомобільну дорогу, що з'єднувала Керч та Феодосію.

Паніка у лавах «непереможної та легендарної» наростає швидкими темпами. Штаби не відповідають, система керування військ зруйнована, частини залишені без координації та постачання. Приймаючи самостійні рішення командири середньої ланки не лише не навчені – це здатність у них відбила репресивна система. Починається масова здача у полон, втеча в тил – втім, тилу на Керченському півострові майже не лишилося. Полонені радянські

КЕРЧЕНСЬКО-ФЕОДОСІЙСЬКА ДЕСАНТНА ОПЕРАЦІЯ БУЛА ОДНІЄЮ З НАЙБІЛЬШИХ ДЕСАНТНИХ ОПЕРАЦІЙ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ. РАДЯНСЬКІ ВІЙСЬКА В ГРУДНІ 1941-ГО МАЛИ ДОСТАТНЮ ПЕРЕВАГУ, ЩОБ ЗАХОПИТИ ВЕСЬ КРИМСЬКИЙ ПІВОСТРІВ, ОДНАК ЇМ НЕ ВДАЛОСЯ СКОРИСТАТИСЯ ЦИМ

БИТВА ЗА КРИМ: ВЕЛИКЕ ПОЛЮВАННЯ

На фото: Керч, 1942 рік

солдати розповідають про те, що в діючій армії Кримського фронту почався справжній голод.

11 травня частини 30-го німецького корпусу починають наступ у напрямку Кіммерійського валу, а вже наступного дня всі радянські війська, що не встигли за Кіммерійський вал втекти, опи-

нилися в оточенні. 13 травня розпочато наступ на Керч. 14 травня німці вже в Керчі, ведуть вуличні бої – найгірша форма бою, як для тих, хто захоплює місто, так і для тих, хто його обороняє.

Червона армія вдається до своєї основної тактики – «драп». Панічна втеча – це єдине, що лиша-

ється полишенням напризволяще «перевдягненим у військову форму» робітникам і колгоспникам, котрих кинули проти навченої воювати європейської армії.

І 15 травня німецькі окупанти вигнали з Керчі загарбників більшовицьких.

Еріх фон Манштейн згадував: «Усі дороги були забиті покинутими машинами, танками та гарматами ворога. На кожному кроці назустріч траплялися довгі колони полонених. Незабутнє видовище з висоти поблизу міста Керч, де ми зустрілися з генералом фон Ріхтгофеном. Перед нами у променях яскравого сонця – море, Керченська протока і протилежний берег. Мети, про яку ми так довго мріяли, було досягнуто. Перед нами був берег, на якому стояла величезна кількість різних машин. Радянські катери вдавалися до нових і нових спроб підійти до берега, щоб забрати бодай людей, але наші відганяли їх артилерійським вогнем. Щоб домогтися капітуляції останніх залишків сил супротивника, що відчайдушно оборонялися на узбережжі, вогонь усієї артилерії був зосереджений на цих останніх опорних пунктах».

18 травня битва за Керченський півострів була закінчена. Лише невеликі радянські загони ще кілька тижнів намагалися тримати оборону в підземних скельних печерах біля Керчі.

Німці захопили до 190 тисяч полонених, 1733 гармати і 658 танків. П'ять німецьких піхотних дивізій, одна танкова дивізія, а також дві румунські піхотні дивізії спромо-

глися вщент розгромити три радянські армії. Лише незначна частка радянських військ змогла евакуюватися на Таманський півострів. Далі прикладів радянського «героїзму» спостерігається все більше: «героїчний» крах оборони Севастополя, коли «вищий та старший командний склад, партактив міста» тікали, покинувши рештки своїх військ без набоїв, їжі та шансів на порятунок, «героїчний» відступ до Сталінграду та Кавказького хребта, «героїчні» дії загороджувальних загонів...

Керченсько-Феодосійська десантна операція була однією з найбільших десантних операцій Другої світової війни. Радянські війська в грудні 1941-го мали достатню перевагу, щоб захопити весь Кримський півострів, однак їм не вдалося скористатися цим. На Окінаві висадилося 162-тисячне військо союзників, у Нормандії – 156-тисячне (проти мільйонного німецького війська). За різними розрахунками, якби Японія відмовилася від капітуляції і США у 1945 році втілили план «Даунфол», Америка у висадці на Японські острови втратила б не більше 105 тисяч своїх солдатів, що набагато менше жертви, яку довелося віддати Червоній армії у 1941-1942 рр. у марній спробі відвоювати Крим.

Чому так? Прочитуюмо рядки, яким дві тисячі років. Давні юдеї так писали про легіонерів Римської імперії: «Вони не чекають початку війни. Вони не сидять без діла у мирний час. Але, неначе народжені зі зброєю в руках, вони ніколи не припиняють тренувань. Ми не відійдемо далеко від правди, якщо назовемо їхні навчання – безкровними війнами, а їхні битви – кривавим навчанням... Підготовка не дає вибити їх з позицій. Паніка не охоплює їх, а вони не віддають втомі. Отже, перемога над тими, хто не так добре навчений, – немінуча».

КАТЕРИНА ШТАНКО:

«Крим лишається з нами, доки він присутній у нашому мистецтві»

21 січня 2017 року у Свято-Михайлівському Золотоверхому монастирі у Києві за сприяння мистецької агенції «Територія А» відбувся фестиваль «ЕтноЗима». На його літературній сцені відома ілюстраторка з Криму Катерина Штанко разом з письменницею Лесею Ворониною презентувала нову дитячу книжку «Слон на ім'я Гудзик», прикрашену її малюнками. Про сучасні та майбутні культурні коди Криму, а також про подальші творчі здобутки з майстринею поспілкувався кореспондент «Кримської світлиці».

– Восени 2014 року світ побачила дитяча книжка «Драconi, вперед!», не лише проілюстрована, а й написана Вами. Чи маєте Ви не лише художні, а й літературні плани на майбутнє?

– Зараз я працюю над казковою повістю під робочою назвою «Проект "Античари"». Її головний герой – хлопчик-підліток, який раптом дізнається, що його сусідка знається на чарах. Він вважає її відьмою, намагається викрити і примусити покинути село, задля чого влаштує провокації. Згодом він уже так надокучив сусідці-чарівниці своїми витівками, що та його покарала, перетворивши на вишивку на полотні. Та зрештою виявляється, що вона ніяка не відьма, а навпаки, берегиня того села. Далі відбувається ще багато небезпечних чарівних пригод, аж поки головний герой порозуміється з сусідкою і повернеться до звичайного життя. Для мене ця повість важлива використанням особливих вражень від українського фольклору. Це своєрідний панегірик селу.

– Минулого року Інтернетом розлетілася одна з Ваших ілюстрацій: на ній було зображено кішку з картою України на спині, де особливо виразно ви-

дно Кримський півострів. У соцмережі до цього малюнку Ви залишили коментар про свій сум за теплим і досяжним Кримом... – Цей малюнок було зроблено ще за кілька років до кримських подій. Ідея належить Іванові Малковичу (засновник видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» – авт.), який запропонував ототожнити з Україною ту неслухняну кицю, яка ні перед ким не хоче ходити на задніх лапках.

– Чи готуєте Ви подібні приємні сюрпризи у своїх ілюстраціях або текстах на майбутнє?

– Наразі я працюю над кількома різними літературними творами, дія яких або починається, або закінчується в Криму. Гадаю, що нам не можна забувати про Крим, відокремлюватись від нього. Доки він присутній у картинах, малюнках, літературних творах, – він лишається з нами.

– Зараз під час заходу збираються кошти для допомоги вихованцям дитячих будинків, що перебувають у зоні проведення АТО на сході України. У зв'язку з цим виникає запитання: чим і як ми можемо допомогти кримським дітям в їхній інтеграції до українського культурного поля?

– Гадаю, що потрібні дитячі бестселери про Україну, з чудовими ілюстраціями, які захоплять маленьких читачів дізнатися більше. Тільки так можна довести, що ми з ними перебуваємо в одному просторі, а не в якихось різних світах. Я намагаюся це робити настільки, наскільки вистачає моїх сил. Зокрема, в книжці «Драconi, вперед!» головний рух сюжету відбувається в бік Криму. До слова, мої кримські знайомі нарікають на те, що втомилися від постійних однакових видовищ із картонними кокошниками та одними й тими ж піснями й танцями. Українська культура повинна виглядати багатшою і цікавішою. Проте для доступу до кримської ауди-

торії, хай навіть дистанційного, потрібно відновити трансляцію нашого телебачення на півострів і зняти чудові фільми і мультфільми на сюжети українських авторів, українською мовою.

– Як давно Ви були на батьківщині?

– Восени 2015 року. Тоді я вперше усвідомила, що Крим змінився. У Сімферополі, де я народилася, зростала, студенткою кримського художнього училища писала свої перші етюди і забрала з собою відчуття рідного міста. Аж ось біля Салгиру, посеред чудового краєвиду з плачущими вербами, раптом побачила обкладений квітами пор-

трет Сталіна. Тієї миті я просто розгублено запитала себе: що сталося з людьми, які ще не так давно видавалися адекватними, а тепер отак вшановують цього вурдалака?..

– Майже рік тому відомий український шоумен Сергій Притула збирав і відправляв до Криму українські книжки для дітей, щоб ті не забували Україну та її мову. Можливо, Ви маєте подібні ідеї?

– Нещодавно я передавала свої книжки до Краматорська й отримала звіти щирі дитячі листи з чудовими малюнками. Коли ж я привезла до Криму свою книжку «Драconi, вперед!», навіть тих моїх кримських

знайомих, які зовсім не пам'ятають української мови і не розмовляють нею, ця книжка зацікавила настільки, що вони прочитали її без великих зусиль. Її дія відбувається в добре знайомі місця: у Нікітському ботанічному саду, на Ай-Петрі, на Карабі-яйлі. До того ж фабула цієї повісті розгортається дуже динамічно. Секрет захоплення – у захопливих сюжетах. На презентаціях письменник зазвичай викладає невеличку частинку твору так, щоб аудиторія «загорілася». Схоже чинила моя бабуся, коли мені було лише п'ять років: вона читала мені фрагмент того чи іншого твору – і зупинялася на найцікавішому місці, кажучи, що їй потрібно займатися справами, і лишала розгорнуту книжку переді мною. Тож я була змушена читати далі ту книжку сама, щоб дізнатись, що там відбулося далі. Мрію про те, щоб дитячі книжки з України стали бестселерами в цілому світі: тоді на них полюватимуть і в Криму.

– Що б Ви хотіли побажати нашим землякам по обидва боки кримського «кордону»?

– Якщо переглядати кримські інтернет-майданчики для спілкування – здається, що людям щось пороблено. Незрозуміло, чому стільки люте? Мені завжди було дивно, звідки за часів Сталіна взялися ті люди, що написали чотири мільйони доносів. Гадаю, що тепер ми, мабуть, маємо справу з їхніми нащадками... На щастя, подібний світогляд мають далеко не всі. Тому кримчанам хочеться побажати менше дивитися телевізор і зберігати здоровий глузд. Інтернет дає можливість отримувати інформацію з різних джерел. Достатньо кинути неупереджений погляд на мапу, щоб зрозуміти, що Крим географічно та економічно міцно пов'язаний з Україною, і штучні спроби відірвати його – приречені.

**СПІЛКУВАВСЯ
СЕРГІЙ КОНАШЕВИЧ**

МИСТЕЦТВО

Старий Крим пензля Костянтина Богаєвського, 1903 р.

НЕПЕРЕГОРНУТА
СТОРИНКА
СТАРОГО КРИМУ

У минулому номері ми вже розповідали про гостю, яка завітала до нашої редакції напередодні Нового року, Ірину Вишеславську. Говорили ми про різне, в тому числі пані Ірина розповіла про найближчі свої плани, а це – виставка в Яремче фотографій з українськими церквами Пряшівщини та інших українських земель, які зараз не в складі України. Світлина створює чоловік художниці, француз Жан-П'єр Дюран, закоханий в архітектуру старовинних українських церков, що нагадують йому, капітану корабля з *Còstad'Azur* в старій Європі, вітрильники. Поговорили і про Крим, а конкретніше про його південно-східний куточок.

Багато на пам'ятки старовини і музеї невеличке місто Старий Крим приймало в себе

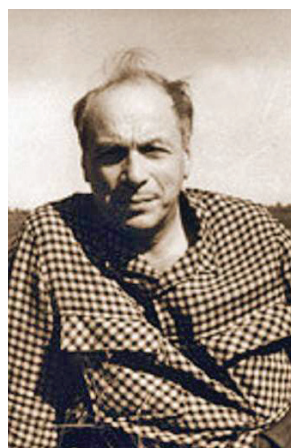
Леонід Вишеславський з дружиною і донькою Іриною

багатьох митців. Олександр Грін і Григорій Петніков обрали це місто для себе і залишилися там завжди. А от, приміром, Костянтин Паустовський майже щороку приїздив до Старого Криму, винаймав задля літнього притулку одну й ту саму хатину, і має Старий Крим наразі в тій хатині музей Паустовського.

Насиченим було старокримське життя й для родини Вишеславських. А формування сучасного осередку культури саме

на кримському майданчику мандрів цієї яскравої родини митців могло і мало вивести культурне життя Південно-Східного Криму на якісно новий, у повному сенсі європейський, рівень.

– Мій батько зростав у Харкові, – розповідає пані Ірина, – у період українського Відродження, більше відомого нам як «Розстріляне відродження». Цьому періоду ми присвятили першу експозицію того проекту, який розпочали 2013 року в Старому Криму.

Леонід Вишеславський, 1972 р.

– А хто опікувався організаційною роботою щодо реалізації цього проекту? Чи мала ця робота подальший розвиток у Старому Криму?

– Організацією займалася наша родина: я і мій син Гліб Вишеславський. А також, звичайно, мій чоловік Жан-П'єр Дюран. Крім того, нас дуже підтримували наші друзі з Києва – бізнесмени, художники, літератори. Отак ми почали розгортати цей проект. Ідея була створити не якусь одну експозицію в маленькій кімнатці, це мало вирости в музей – «Дім поета Леоніда Вишеславського». Власне, в музеї планувалося кілька залів і кілька тем, про першу коротко розповіла, це період молодості мого батька... Ще один великий зал, де основні постаті – Велимир Хлебніков, поети Григорій Петніков, Майк Йогансен, друг батька письменник Юрій Платонов.

– Чому для створення музею Ви обрали саме Старий Крим?

– Вибрали Старий Крим тому, що юність і зріле життя мого батька були тісно з ним пов'язані. Його вітчизняний працював на біостанції на Карадазі.

Він був біологом. Батько там зростав, щоліта туди приїздив. Словом, там усе було пов'язано з біографією мого батька, тому ми саме там і вирішили створити цей музей.

– А який був загальний задум музею?

– Загальний задум був створити не лише музей, а скоріше культурний центр. Ми саме так його й назвали – культурний центр, музей – це тільки «серцевина». І були дуже великі плани, що він буде міжнародним центром! От у Франції, де я живу, приміром, є Асоціація любителів поезії мого батька – і це не на папері тільки, ми вже робили театральну виставу за його віршами, вони перекладені французькою мовою...

– Ви провели, як ми розуміємо, якісь заходи вже в рамках цього проекту, і це був 2013 рік. Що далі?

– Вже перше літо показало велику зацікавленість у появі такого центру. Це було цікаво людям з України і Росії, причому не тільки з культурницьких напрямків, до нас зверталися, приміром, психотерапевти з Санкт-Петербурга, вони хотіли свої семінари проводити на базі центру. Хороша була взаємодія і плани з людьми з Польщі, з Франції – і це тільки одне літо 2013-го! Після подій початку 2014-го експозицію згорнуто, якщо там щось зараз можна побачити, то виключно приватним чином. Ми були змушені зупинити проект, бо тамтешня ситуація геть невизначена, не відомо, чого можна очікувати...

РОЗМОВЛЯВ
МАКСИМ ДУБОВ'ЯЗ

КАЛЕНДАР
КРИМУ
ПО-УКРАЇНСЬКИ

ПОСТАТІ

2 ЛЮТОГО 1883 Р. –

у м. Межиріччя (Польща) народився **Євген Рудницький** – український філолог-фольклорист-етнограф, краєзнавець. Співробітник Інституту української наукової мови ВУАН. Голова Сімферопольської Української громади (1918-1921). У 1915 році опинився в Сімферополі, де вчителював у комерційній школі і паралельно у жіночій гімназії, брав активну участь у просвітницькій справі в Сімферопольському народному університеті (1917), виступав з лекціями, підтримував українську громаду і з 1918 до 1921 року був головою Сімферопольської Української громади. В цей час він виступав з лекціями для військових, у клубах Криму, зокрема в Білогірську. Восени 1918 року став викладачем української і російської літератури у Таврійській сільськогосподарській школі, а з 1922 до 1927 року викладав ці ж предмети в Уманському агротехнікумі. Він цікавився історією, краєзнавством. З листа до Михайла Грушевського, написаного 23 березня 1925 року з Умані, довідуємося, що він віднайшов у Криму цікаві документи, що стосувалися середини XIX сторіччя і мали інформацію про наміри патріотично налаштованих українців вести боротьбу з Росією (йшлося про таємний патріотичний комітет Бессарабії і України 1853 р.). На превеликий жаль, подальша доля Євгена Рудницького невідома.

ПОДІЇ

ЗИМА 1921-1922 РР. – у приміщенні української гімназії ім. Т. Г. Шевченка в Севастополі, створеної на початку 1918 р., відкрито школу за територіальним принципом з викладанням російською мовою. Перед цим українська школа була розпущена, а її приміщення – тимчасово зайняте військовою частиною.

ТВОРЧИСТЬ НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ

Дві перші книги письменниці Маріанни Малиної не лише завоювали відзнаки літературного конкурсу «Коронація слова», а й отримали визнання читачів фантастичного жанру. Читачам «Кримської світлиці» пропонуємо уривок з роману «Фіолетові діти». Головна героїня, Дарина, починає вчителювати у школі, але декотрі з учнів... трохи дивні. Авторка працює над третьою частиною циклу. Далі буде!

КАЛИНОВИЙ МІСТ

(УРИВОК З РОМАНУ)

Наді мною було небо. Блакитне, по-літньому виціліле. Листя дерева на цьому тлі чітко, живе, прозорозелене. Видно тоненькі прожилки, здається, ще трохи – і побачу хлорофілові зерна. Звідкіля я це знаю? Байдуже...

Небо.
Листя.
Я.
Щастя...
Раптом усе закрутилося в яскравому вихорі. Швидко, ще швидше... ще...

– Дарино! Дарино Миколаївно, ви мене чуєте? – зненацька я бачу над собою дебелу, як вавилонська вежа, шкільну медсестру Оксану.

– Так, чую, здається...
– Впізнаєте?
Здається, впізнаю. І себе, і Оксану, і свій кабінет, і цього хлопчину з зеленими, як пляшкове скло, очима.

– Що ж ви дітей лякаєте? – усміхається Оксана і закручує пляшечку з нашатирем. – Мабуть, не їли зранку?

– Ні... – дурнувато посміхаюся. – Ходімо до мене, я вас чаєм пригощу... І пірижками. А то охляли зовсім. Зомліли на рівному місці, – скептично оглядає мою хирляву фігуру з висоти свого зросту, – підводьтесе, я вас доведу, полежите трохи на моєму диванчику... заміряю вам тиск...

Я вдячно чіпляюся за її пухку руку, притуляюся щоккою до

великих, як усесвіт, грудей. До білого, хрусткого від крохмалю халату, що пахне ліками. До надійності всього цього світу: теплого, живого, справжнього. – Дарино Миколаївно, я можу йти? – чомно питає підліток, що тупцяється поряд. Де ж у його очах переляк? Ні, радше цікавість. А ще – зверхність. Зухвали зелені очі зиркнули на мене і вступились у підлогу, імітуючи покору.

– Вибач, Кириле, – чомусь вибачаюся я, відводжу погляд і не наважуюсь одразу глянути в його бік. – Зустрінемось у понеділок, о цій же порі. Йди.

– До побачення, – сама ввічливість. Очі сховані під довгуватим, як на чомного учня, пасмом темного волосся, що вибілося з зачіски «кінський хвіст». Дурнувата мода.

Оксана тягне мене до свого кабінету. Йде енергійно, трохи розхитуючись назад-уперед.

«Крокуючий танк», – згадую я прізвисько, що вліпили їй учні. Що ж, не безпідставно. Гарний, надійний крокуючий танк веде мене через ворожу армію учнів, що юрмляться коридором. І вони шанобливо розступаються.

Як учив мене професор Звенигородський, треба починати з початку. З дитинства, з натального періоду, а можливо, навіть із пренатального.

Звичайна школа. Загальноосвітня школа № ...34, I-III ступенів. Це не зовсім те, про що я

Ілюстрація ВАДИМА СОСОНЕНКА

мріяла, закінчуючи університет. Але ж справжня доросла робота! Де до мене будуть звертатися не Дарино чи Даринко, а Дарино Миколаївно. Де в мене буде свій окремий кабінет. Не така вже й велика платня... Але ж я зможу збирати фактичний матеріал, аналізувати його, робити висновки і, може, напишу наукову працю.

Робота виявилася не такою цікавою, як гадалося. Безліч дурнуватих звітів, від яких я сатаніла. Всіляка тупа писанина не залишала часу ні на що інше та відбивала охоту до акту творчості. Ну що ж, ласкаво просимо у дорослий світ! Світ нудьги та ідіотських правил...

Літня робота з тестування першачків закінчилася. (Вони виявилися надивовижу здібними – якісь маленькі генії!). Я трохи роззнайомилася з учительським колективом. У школі працювали переважно жінки і переважно передпенсійного віку. Чоловіків можна було по-

рахувати на пальцях. Однієї руки. Це – директор, Павло Григорович Гарбуз, якого так і дражили – Гарбуз (він і справді був гладкий і кругленький). Учителю хімії, Іван Петрович, високий, з жовтуватим обличчям, якого за характер учні охрестили Карбід (не чіпай, а то засмердить). Учителю фізкультури, ім'я якого я завжди забуваю, схожий на відставного військовика, з прізвиськом, що пасує до зовнішності, – Ать-Два. І все. Серед жінок найяскравішими були: завучка, яка зміїний характер поєднувала зі збиваючою з ніг енергією, пишною зачіскою минулого століття та чималеньким носом із класичною бородавкою; викладачка історії Агрипина Григорівна – ентузіастка радянських часів (учні звали її «Партизанка»), яка малювала губи морквяного кольору помадою, під тон свого такого ж ненатурального волосся, і мала звичку всіх учительок називати «девочки». І, пев-

на річ, Олена Геннадіївна. Оленочка Геннадіївна, як до неї завжди зверталася переважна більшість як учителів, так і учнів, викладала англійську, нагадувала ляльку Барбі, та була єдиною молодого особю. Білявкою з легковажними кучериками і пухкими губками, підмальованими рожевою помадою. Оленочка Геннадіївна

кожен день з'являлась у новому вбранні – по ній можна було відстежувати каталоги мод. Вона майже одразу записалася до мене в подружки і вимагала, щоб я її називала Альоною. Я змирилася. У школі вона працювала на рік довше за мене й особливої прихильності в колективі не відчувала. Вона прибігала до мене попліткувати, пожалитися на «цих старих шкап» учительок і «цих недоумків» учнів. Альона не була педагогом за покликанням.

Дивні події в школі для мене почалися майже одразу з початком навчального року, а вірніше з того, як Альоні дали читати англійську в 11-Б. Ще й «навісили» їй класне керівництво в тому ж класі.

– Туди ніхто не хотів іти, бо це не клас, а жах, – бідкалася

„...Звичайна школа. Загальноосвітня школа № ...34, I-III ступенів.

Це не зовсім те, про що я мріяла, закінчуючи університет. Але ж справжня доросла робота! Де до мене будуть звертатися не Дарино чи Даринко, а Дарино Миколаївно. Де в мене буде свій окремий кабінет. Не така вже й велика платня... Але ж я зможу збирати фактичний матеріал, аналізувати його, робити висновки і, може, напишу наукову працю...

вона мені, нервово відстукуючи свої слова на столі бездоганним французьким манікюром, – колишня їхня керівницка втекла від них на пенсію і невдовзі померла, довели стару... Альона хлюпнула носом, витягла з сумочки хустинку, нервово крутячи її про всяк випадок у руках, по-дитячому запитала: – Ну що мені робити?

Зазвичай ніхто не радів із класного керівництва, і я порадила їй заспокоїтись і не думати про дурниці.

Після класної години Альона мала збентежений вигляд, і, перестрівши мене в шкільному коридорі, схопила за руку:

– Мені треба з тобою поговорити, Дариночко.

Ми домовилися зустрітись після уроків.

Але вона на прийшла. А за декілька днів Альона залетіла до мене в кабінет, як тайфун. Я її такою ще не бачила. Я навіть і не підозрювала, що вона може бути такою розлюченою.

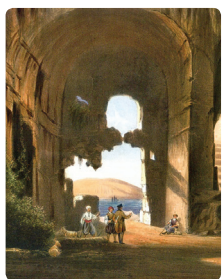
– Це не діти, це – виродки! – викрикнула вона і грюкнула по столу стосом паперів, що розлетілися навсбіч й попадали на підлогу. Не звертаючи на це уваги, Альона вела далі: – Вони знущаються з мене! Їх треба виполовувати, як бур'ян! Виполовувати! Видирати з корінням! Ненавиджу!

Це була справжня істерика. Мені вартувало неабияких зусиль всадовити її на стілець і примусити випити склянку води з валер'яною.

– Вони не просто не слухають мене. Вони зі мною щось роблять... – її зуби цокотіли об вінця склянки. – У мене таке враження, що копіраються у мене в голову... Я не можу навіть сказати, що це... Бо й сама не збагну. Посидь у мене на уроці.

Альона так і не змогла мені сформулювати, що їй так розлютило. І я пішла з нею на наступний урок до 11-Б.

У НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ»

ЦЕРКОВНА УНІЯ У СЕРЕДНЬОВІЧНОМУ КРИМУ

Нерідко можна натрапити на твердження, що на теренах Кримського півострова не було католицької церкви східного обряду (або православної церкви в єдності з Апостольським Престолом) аж до кінця 1980-х рр., коли в Криму з'явилися громади Української греко-католицької церкви. Однак існування греко-католицьких храмів у Криму фіксується у виданнях початку ХХ століття...

ГАЗЕТА «КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ»

Всеукраїнська літературно-публіцистична та мистецька газета
Виходить із 31 грудня 1992 року
Свідоцтво про реєстрацію КВ № 12042-913/ПР від 30.11.2006 р.

Засновники

Міністерство культури України
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка
ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

Адреса редакції
03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1;
тел.: +38 (044) 498-23-65

Видавець
Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор
Андрій ШЕКУН

Головний редактор
Віктор Мерзвинський

Дизайн та верстка
Марк Канарський,
Оксана Кочергіна

Поліграфічний комбінат
ТОВ «Типографія «Від "А" до "Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51
Розповсюдження і реклама
тел.: +38 (044) 498-23-64

Редакція не публікує колективні листи та звернення
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціального обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.
Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Кримської світлиці» – тільки з письмового дозволу редакції.

Передплата на газету
Передплатна ціна на 2017 р.:
1 місяць – 12,44 грн.;
півріччя – 74,64 грн.

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс
90269

Наклад 1000 прим.
Ціна договірною

